

Vaderschapskennis, nr. 22 – November 2023, 2^e jaargang, nr. 11

Versie: 29-11-2023

1

© Bob de Raadt

*Freelance Contextueel Maatschappelijk Werker – Methodisch Ouderbegeleider – lid
Connect2Grow > Connect2Fathers – Auteur/boekenrecensent/blogger – Assistent
onderzoek bij de afd. Verloskunde-Gynaecologie Erasmus MC Sophia – ROTTERDAM.*

www.bobderaadt.nl

www.bobderaadt.nl/vaderschap.php (interviews & boekrecensies)

www.bobderaadt.nl/connect2fathers.php (Rotterdams project ‘vaderschap’)

www.bobderaadt.nl/socialeverloskunde.php (kwetsbare zwangeren/risicofactoren)

www.bobderaadt.nl/vaderschapskennis.php (magazine vaderschap & ontwikkelingen)

www.bobderaadt.nl/oudersenchristelijkgeloof/Daddycation/betrokkenvaderschap.php

www.bobderaadt.nl/VaderKrachtCentraal.php : christelijk geïnspireerd magazine
(digitaal)

www.bobderaadt.nl/fathersmatters.php Vaders doen ertoe.

www.bobderaadt.nl/vaderfactor.php vaderbeeld

@ bobderaadt@live.nl

Ook op: LinkedIn – Instagram – op YouTube:

<https://www.youtube.com/channel/UC1XmtqO6KlofGRFNGlqNakQ> -

https://youtu.be/y9WX_gspePw

¹ Rembrandt – schilderij ‘De verloren zoon’; n.a.v. Lucas 15: .

Inhoudsopgave:

- **Publicaties** (pag. 2)
- **Berichten** (pag. 2)
- **VaderFactor** (pag. 5)
- **Boekenplank** (pag. 5)
 - Willem Bisseling (2019) *Vader op komst - Wat je als moderne vader kunt verwachten (en doen)*.²
 - Saskia Assenbroek (2023) *Heb je mij gezien? Mijn weg naar hulp en herstel bij een postpartum depressie* - Gouda: Uitg. Klare Taal.
- **Veer-Krachtige ouders** (pag. 9)
- **SIRG-FCAR: nieuwe publicaties t.a.v. vaders en vaderschap** (p. 10)
- **Wat is het vaderperspectief, het vadergevoel?** (pag. 16)
- **CGMV blog: Herfststorm (14-11-2023)**. (pag. 17)

Publicaties

- www.vakbladvroeg.nl/boek-steekt-vaderschap-tijdens-eerste-1000-dagen-hart-onder-de-riem/ boekrecensie: Willem Bisseling – *Vader op komst - Wat je als moderne vader kunt verwachten (en doen)*.³
- www.youtube.com/watch?v=uRoV8FwMygE – Vaderschap anno 2023. Wat is jouw visie? Bob de Raadt geeft een toelichting op het vaderschap anno 2023.
- Assenbroek, S. (2023) *Heb je mij gezien? – Mijn weg naar hulp en herstel bij een postpartum depressie* – Gouda: Uitg. Klare Taal – ISBN 9789083355634 - paperback – 248 pagina's.
- Raadt, B. de (2023) Heb je haar partner ook gezien; in: Assenbroek, S. (2023) *Heb je mij gezien? – Mijn weg naar hulp en herstel bij een postpartum depressie* – Gouda: Uitg. Klare Taal – ISBN 9789083355634; pag. 181-189, 242-243, 7. Vindplaats: https://www.bobderaadt.nl/documents/postpartumdepressie/Bob_de_Raadt_Heb_je_haar_partner_ook_gezien.pdf
- 'Heb je haar partner ook gezien?' PowerPoint-presentatie. https://www.bobderaadt.nl/documents/postpartumdepressie/PowerPoint_Heb_je_haar_partner_ook_gezien.pdf
- Podcast: De vaderschap Bobcast: <https://shows.acast.com/de-vaderschap-bobcast> Interview met Bob, door Johan de Gruijter > Vaderschap anno 2023, volgens Bob de Raadt.
- https://www.bobderaadt.nl/documents/postpartumdepressie/Krantartikel_Een_kansrijke_start.pdf

Berichten

² Vindplaats:

https://www.bobderaadt.nl/documents/vaderschap/Boekrecensie_Vader_op_komst_Willem_Bisseling.pdf

³ Vindplaats: VROEG – Nieuwsbrief Kennisplatform Jonge Kind, editie 7 nov. 2023.

www.vakbladvroeg.nl/boek-steekt-vaderschap-tijdens-eerste-1000-dagen-hart-onder-de-riem/

- [Vader op komst - Vakblad Vroeg](https://www.vakbladvroeg.nl/webshop/boeken/vader-op-komst/); [https:// www.vakbladvroeg.nl/webshop/boeken/vader-op-komst/](https://www.vakbladvroeg.nl/webshop/boeken/vader-op-komst/)
- www.vakbladvroeg.nl/webshop/boeken/heb-je-mij-gezien/?utm_medium=email&utm_campaign=Nieuwsbrief%20Vakblad%20Vroeg (31-10-2023) >
Heb je mij gezien?
Saskia Assenbroek
Uitgeverij Klare Taal

In dit boek lees je het kwetsbare verhaal van Saskia over het verloop van haar postpartum depressie. Wat dat met haar en haar man doet. Ze vertelt hoe ze jaren later enkele betrokken partijen bezoekt en laat deskundigen aan het woord. Naast haar persoonlijke verhaal komen twaalf experts aan het woord. ‘Heb je mij gezien?’ is een oproep klachten rond deze vorm van depressie serieus te nemen.

Direct na de geboorte van haar dochter gaat het niet goed met Saskia. Ze is nauwelijks in staat om te zorgen voor haar eerste kindje, laat staan van haar genieten. Iets wat ze met niemand kan en wil delen. Saskia heeft een postpartum depressie, maar geen enkele zorgprofessional die het écht ziet. Pas na tien weken erkent een verpleegkundig specialist bij de ggz dat zij ziek is en begint het proces naar herstel. Ook na de geboorte van haar zoon twee jaar later volgde een postpartum depressie.

[Mijke Lambregtse-van den Berg](#), psychiater, heeft het voorwoord geschreven. Daarnaast geven twaalf experts ieder vanuit hun vakgebied aan hoe de signalering, zorg en behandeling van deze vorm van depressie, beter kan en moet. Het betreffen de volgende bijdragen:

1. [Josje Swinkels](#) belicht de rol van de kraamverzorgende
2. [Andre De Vries](#) werkt als verloskundig actief huisarts en beschrijft welke signalen en klachten kunnen duiden op een postpartum depressie
3. [Peter Mulders](#) schrijft als psychiater over de complexiteit van oorzaken van een postpartum depressie, het vaststellen van de diagnose en de behandeling
4. [Simone van Leipsig-Beekman](#) geeft aan welke behandeling een psycholoog kan bieden en hoe belangrijk de therapeutische relatie is
5. [Bob de Raadt](#) vertelt over het belang om de vaders/partners niet te vergeten
6. [Ineke de Kruijff, MD, PhD](#), kinderarts, legt uit welke impact een huilbaby heeft op het mentaal welzijn van de ouders
7. [Willemien Klazema](#), jeugdarts, zet uiteen welke behoeften ouders van huilbaby's hebben
8. [Regina Flu](#) laat zien hoe je als professional rekening kunt houden met culturele diversiteit
9. [Margreth Hoek](#) neemt ons mee in de ontwikkeling van het ouderschap
10. [Madeleine De Vilder](#) geeft een mogelijkheid voor een preventieve aanpak
11. [Evelien Van Altena – van Kampen](#) wijst erop dat een postpartum depressie na volledig herstel zeker nog aandacht verdient om opgenomen te kunnen worden in het levensverhaal
12. [Zillah Holtkamp](#) maakt ons erop attent dat we ook stil moeten staan bij de impact van een postpartum depressie op het kind

‘Heb je mij gezien?’ is een compleet, waardevol boek voor mensen die zelf te maken krijgen met een postpartum depressie. Ook voor de professional is dit boek een ‘must-read’.

Saskia werkt nu als perinataal counselor en systemisch coach in haar eigen praktijk Coach met Aandacht, voor ouders met mentale klachten rondom de zwangerschap en na de bevalling of ouders die vastlopen in het ouderschap.

Daarnaast zet zij zich in voor meer bekendheid over postpartum depressie bij zorgprofessionals, zodat zij dit sneller signaleren en de juiste hulp kunnen bieden.

- www.eo.nl/artikel/samen-slapen-met-kinderen-deze-ouders-bouwden-familiebed > De EO interviewde mij (Jeroen de Jong) voor het artikel [Deze ouders slapen met hun kinderen in een groot familiebed](#). Het is een mooi, vrolijk en eerlijk stuk geworden. Over je eigen keuzes maken in het grootbrengen van je kinderen, je hart volgen, voetjes in je gezicht, wel of geen seks en de grote angst dat je kinderen, als je aan samen slapen begint, nooit

meer in hun eigen bed willen slapen. Spoiler: mijn kinderen zijn nu 21, 18 en 15 en die slapen al héél lang niet meer bij ons in bed. [Lees het artikel hier!](#) En wil je meer lezen over samen slapen, lees dan vooral het geweldige boek [Veilig samen slapen met je baby van James McKenna](#). Bron: Vurige Vrijdag - 3 november 2023 – Jeroen de Jong.

- Sander Voesten op LinkedIn (19-11-2023): (Jonge) Vaders opgelet! 🚨

Eindelijk kan ik het de wereld in gooien: ik mag mezelf schrijver noemen! Na een lang en intensief proces met veel hulp van de mensen om me heen komt vandaag mijn boek uit:

● ● “Dubbel Gevoel, als babyblauw zwart blijkt te zijn” ● ●

‘Spannend’ dekt niet helemaal de lading, want het is het meest persoonlijke stukje uit mijn leven ooit dat ik ga delen met de wereld: de emotionele flipperkast waar ik doorheen ben gegaan toen ik voor het eerst vader werd. Wat een rollercoaster was dat, vooral door de kloof die er bleek te zijn tussen mijn verwachtingen vooraf en de werkelijkheid: hoezo roze wolk?

Althans, in het begin. Alles is goed gekomen, maar wat heb ik me in die beginperiode raar gevoeld. Alsof er iets serieus mis was met me. Bij iedereen ging alles goed, behalve bij ons. En alleen ik wilde er over praten, maar daar was geen ruimte voor. Zeker niet bij andere mannen.

Daarom publiceer ik mijn boek vandaag, op 19 november

♂ Internationale Mannendag ♂.

Een dag die in het teken staat van gezondheid van mannen over de hele wereld, fysiek én mentaal. Net als de hele maand overigens, [#movember](#).

Laten we dit taboe doorbreken, dat het ook wel eens niet zo lekker kan gaan als je voor het eerst vader wordt.

Daarom dit boek. Laat het een luisterend oor zijn voor anderen die in een soortgelijke situatie zitten. Mannen en vrouwen.

👉 Want je bent niet gek, en je bent niet alleen.

🙏 Dank aan alle mensen die me geholpen hebben in dit traject! Natuurlijk mijn vrouw, mijn heldin, mijn liefde. Ook familie en vrienden, voor het meeleven en het meelesen. En in het bijzonder [Mijke Lambregtse-van den Berg](#), [Dr. Ineke de Kruijff, MD, PhD](#), [Tim Gouw](#), [Loes Vork](#) 📖, [Saskia Assenbroek](#), [Bob Raadt](#), [Regina Flu](#), [Isabella Aronds](#), [Sara van Gorp](#), [Irene Campfens](#) en natuurlijk [Uitgeverij Boekscout](#) voor het vertrouwen en [Jasper Steffens](#) voor de mooie auteursfoto!

→ Interesse? Koop het boek hier: <https://lnkd.in/eE2tVAyr>

→ Zelfde schuitje en je wilt je verhaal kwijt? DM me. Hoeft niet, mag wel.

→ Zelfde schuitje en echte hulp nodig? Ga met je verhaal naar een psycholoog of andere gespecialiseerde hulpverlener

👤 Hulpverlener en werkzaam in de geboortezorg: DM me voor een koffie, gesprek, lezing, of een andere wijze van het delen van mijn ervaringen. Ik help graag!

👉 Lees ook het boek van [Saskia Assenbroek](#), over haar ervaring met een postpartum depressie - www.hebjemijgezien.nl

👤 Behoefte aan coaching op vadervlak?

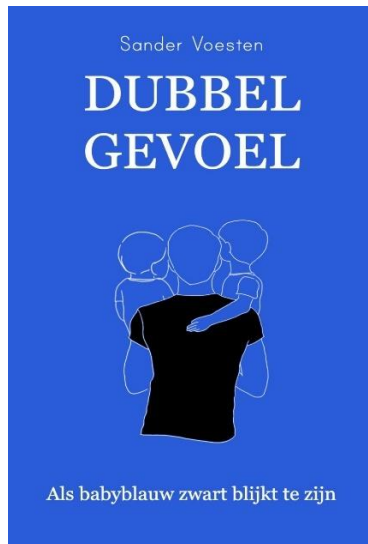
[Patrick Timmermans](#) – www.vadervisie.nl

[Bob Raadt](#) – www.bobderaadt.nl

[Jaap Herforth](#) – www.yourmovecoaching.nl

👤 Op zoek naar een humorvolle, interessante voorbereiding op het vaderschap? www.welcometomankind.nl ✓ Aanrader!

[#dubbelgevoel](#) [#zwanger](#) [#tweeling](#) [#baby](#) [#opvoeding](#) [#vader](#) [#mentaal](#) [#ouders](#) [#ouder](#) [#ouderschap](#) [#mannen](#) [#Internationalemannendag](#) [#internationalmensday](#) [#mannendag](#) [#november](#) [#postpartumdepression](#) [#postnatale depressie](#)

VaderFactor

- **Jan Verduijn (41)** vertelt: “Onder het oppervlak van de stadse hipster schuurt echter een verhaal van verdriet, dat hem letterlijk de adem benam. Jan groeit op als middelste kind in een arbeidersgezin. In zijn puberteit gaat het ‘rommelen’. Zijn vader is psychisch ziek en verslaafd; zijn moeder blijft nog een tijd bij haar man, maar na een tijdje breekt het gezin op”. Bij een christelijk vriendinnetje ziet hij een liefdevol gezin. “Daar kwam ik thuis en werd ik warm onthaald. Ik zag een gezin met een liefdevolle vaderfiguur. Ik zag hoe ze met elkaar omgingen en wat ze voor elkaar betekenden”. Het verhaal van ‘de verloren zoon’ (Lucas 15) inspireert hem. De Verloren Zoon kwam tot zichzelf en dacht ... ik zal naar mijn vader gaan:. Datzelfde probeert Jan dagelijks te doen: even tot rust komen. “Het Hebreeuwse woord *ruach* in de Bijbel staat voor wind, adem en geest. De opgestane Jezus blaast over zijn discipelen heen en daarna zegt Hij ‘Ontvang de heilige Geest’”⁴.
- **André Rieu (74)** vertelt in een interview in het Nederlands Dagblad over zijn vader. “Mijn vader was dirigent, die rol had hij thuis ook. Hij was liefdeloos, maar ik kan dat niet nadoen, want ik ben dat niet. Dat wilde ik niet, zo heb ik het ook niet gedaan.. Mijn vader was echt niet aardig en daar heb ik last van gehad. Samen met Majorie (zijn vrouw) ging ik in therapie, vier jaar lang”. Over het geloof: “Ik ben katholiek opgevoed. De liefdeloosheid van mijn vader kan verband houden met religieuze strengheid”.⁵

Boekenplank:

⁴ Nederlands Dagblad, bijlage Zondag, 29-10-2023, pag. 4-6. Interview door Jacolien Viveen: ‘Toen ik tot niets in staat was, kon ik wel de naam van Jezus ademen’.

⁵ ND, zaterdag 04-11-2023, bijlage Zaterdag, zeven deugden, pag. 4-6. Interview door Ilse Brandemann: ‘Het leven is niet maakbaar, maar wel te organiseren’.

🚦 Boek steekt vaderschap tijdens eerste 1000 dagen hart onder de riem (01-11-2023)

Baby, Ouderschap, Recensies, Zwangerschap

Recensie 'Vader op komst. Wat je als moderne vader kunt verwachten (en doen!)' door Bob de Raadt

Willem Bisseling (1982) is literair agent en schrijver en dat is goed te merken in dit boek. De hoofdstukken hebben humorvolle titels, die direct raken. Ze nemen je meteen op sleeptouw in de wereld van de 'zwangere en pas bevallen' vader. Het boek bevat een bonte stoet aan items, tips, adviezen, lijstjes en aandachtspunten voor het vaderschap tijdens de eerste 1000 dagen.

De auteur heeft zijn boek ingedeeld in vier hoofdthema's: de zwangerschap, de bevalling, de kraamtijd en de komst van het tweede kind. Een veelheid aan onderwerpen, gezien door de vaderbril van de schrijver.

Vallen en opstaan

De auteur maakt gebruik van zijn eigen ervaringen en geeft daardoor nuttige adviezen. Deze helpen de lezer op weg om zich te oriënteren in de wereld van het vaderschap tijdens de eerste 1000 dagen. Willem Bisseling vertelt openhartig over het vallen en opstaan in het nieuwe bestaan, de taakverdeling tussen beide ouders en intimiteit na de bevalling. De kraamhulp krijgt bovendien van hem goede credits: onverwachts zijn de ouders daar enorm mee geholpen.

[Vader op komst](#)

Praktische zaken

Vaderschap betekent het verrichten van veel denk- en organisatie werk. In het boek blijft niets onbesproken en dat is de waarde ervan.. 'Vaders op komst' bevat zowel tal van eyeopeners voor de nieuwe, onbekende wereld van aanstaande vaders als bruikbare reminders wanneer een tweede kind op komst is.

Een greep uit de beschreven ervaringen en thema's:

- de ontwikkeling van een baby
- over de verloskundige en de kraamzorg
- het geven van (werk)namen
- het erkennen van je kind
- over oppas en dagopvang
- over de geboorte en pijnbestrijding
- over fles- en borstvoeding
- over huilgedrag en nachtrust
- over kraambezoek
- de eerste vakantie met je baby

Kompas in de geboortezorg

'Vader op komst' bevat een schat aan informatie. Het boek is bovendien prettig geschreven, goed leesbaar en overzichtelijk ingedeeld. Het helpt vader voor en na de geboorte echt op weg als kompas in de geboortezorg. Compliment aan de schrijver om de veelheid van onderwerpen op deze wijze aan te bieden. Professionals in de geboortezorg kunnen deze handreiking prima aanbevelen aan vaders die op zoek zijn naar ervaringen van een andere vader. Dat helpt vaderemancipatie te bevorderen.

Bob de Raadt is freelance contextueel maatschappelijk werker, assistent onderzoek Erasmus MC, gastdocent Erasmus MC Academie, boekenrecensent/auteur, vader & vadercoach, pastorale counseling, lid Connect2Grow/Connect2Fathers, spreker, blogger bij vakbond CGMV, lid KlankBordGroep Zuyd Hogeschool Sittard. Pensionado sinds juni 2022.

📌 Saskia Assenbroek (2023) Heb je mij gezien? Mijn weg naar hulp en herstel bij een postpartum depressie - Gouda: Uitg. Klare Taal – ISBN 9789083355634 - paperback – 248 pagina's.

Ervaringsdeskundige

Saskia Assenbroek is een ervaringsdeskundige op het gebied van een postpartum depressie. Tot tweemaal toe kreeg zij met dit ziektebeeld te maken. Inmiddels werkt zij als systemisch coach & perinatal counselor. Zij heeft het boek 'Heb je mij gezien?' geschreven om haar ervaringen te delen en om de professionele hulp- en zorgverlening op te roepen zorgvuldiger aandacht te besteden aan patiënten met postpartum depressie-klachten.

Meeslepend verhaal.

De schrijfster weet op een indringende en meeslepende manier de lezer mee te nemen in haar verhaal. Zij schetst een duidelijk beeld van haar klachten. Zowel tijdens de zwangerschap (de impact van een bloedneus en psychosociale aspecten als een verhuizing, eenzaamheid en het verlies van werk) als na de bevalling. Als lezer word je meegezogen in de belevingswereld van somberheid, angst, paniek, onmacht, zich onbegrepen voelen, eenzaamheid, futloosheid, vermoeidheid, slaapproblemen. Het hele palet van depressieve klachten komt invoelend voorbij. Schrijvend dat de klachten nauwelijks gesignaleerd worden en dus ook niet adequaat in hulpverlening worden gebracht. Dat vergroot de machteloosheid en het isolement. Om deze reden alleen al is dit boek echt een mustread voor professionals in de geboortezorg en in de ketenzorg. Lees de enorme impact op moeder, vader, kind(eren) en het sociale netwerk en vertaal dat naar je professioneel handelen.

Zorgverlening

De auteur vertelt aan de huisarts haar klachten, maar die weet de kenmerken niet goed te duiden. Gelukkig is er uiteindelijk een adequate kraamverzorgende die passende hulp biedt. De verwijzing naar de GGZ duurt een aantal weken en de GGZ-therapeute stelt dan vast: "Je bent ziek!" en "Je had eerder moeten komen!" Met die constatering voelt Saskia zich gehoord en gezien en kan zij wat meer achterover leunen. Langzamerhand kan zij werken aan haar herstelproces, doch dit vraagt tijd, energie, doorzettingsvermogen en begrip.

Sociale steun – sociaal netwerk

Gelukkig springt de directe familie bij met praktische (oppas)hulp en een luisterend oor. Dit helpt de moeder tijdens de depressieve periode en dat is ook belangrijk voor haar partner. Hij vindt veel ruimte en begrip op zijn werk en hij ervaart afleiding tijdens het sporten. Hoe hij de thuissituatie van zijn vrouw beleeft, komt in het verhaal goed tot uitdrukking.

De partner van Saskia

Een paar citaten maken zijn gevoel en positie meer dan duidelijk:

- De gedachte: "Ze gaat zichzelf of ons kind toch niets aandoen?" (een emotie van onrust, onmacht, onzekerheid en angst)
- "Thuis was het niet zo gezellig"

steeds gastdocent bij de Erasmus MC Academie (voor het vakgebied Sociale Verloskunde & Neonatologie en over het thema 'Rouw & Verlies').

In de sociale verloskunde & neonatologie (geboortezorg) ben ik mij, naast de reguliere begeleiding van ouders (van zwangere vrouwen in kwetsbare situaties; van biologische vaders, tijdens hectisch ouderschap) gaan specialiseren in de begeleiding van vaders. Dat aandachtsveld betrof de ontwikkeling van hun vaderrol, in het vormen van hun vaderbeeld, in het ontwikkelen van betrokken en toegewijd vaderschap, het versterken van gezamenlijk ouderschap, de invloed van hun leefstijl als (aanstaande) vaders en de betekenis van vaderschap in de eerste 1000 dagen e.d.

Om een klankbord te zijn voor vaders, een richtingwijzer in een nieuwe fase in hun leven.

Vaderschap is nog vaak een onderbelicht fenomeen in de geboortezorg. Het is belangrijk om daar verandering in te brengen, zodat beide ouders in hun ouderschap een goede balans en een gezond evenwicht vinden tussen de rol van de moeder en de rol van de vader. Dat is niet vanzelfsprekend.

Fijn dat Veer-Krachtige Ouders een handreiking biedt om dit vaderperspectief te belichten en mee te nemen in hun missie.

Daarin wil ik graag een adviserende rol vervullen.

Bob de Raadt, www.bobderaadt.nl/vaderschap.php; email: bobderaadt@live.nl

Bron: [Externe adviseurs – Veerkrachtige Ouders](https://veerkrachtigeouders.nl/externe-adviseurs/) – <https://veerkrachtigeouders.nl/externe-adviseurs/>

#####

SIRG-FCAR: Nieuwsbrief 6 November 2023:

NEW PUBLICATIONS

Abendroth, A-K., & Lükemann, L. (2023). Transition to fatherhood and adjustments in working hours: The importance of organizational policy feedback. *Journal of Family Research*, 35, 535-552. <https://doi.org/10.20377/jfr-946>

⁶ This is the November 2023 edition of the SIRG-FCAR newsletter of recently published articles on father-child relationships. The [Special Interest Research Group on Father-Child Attachment and Relationships](https://www.sirgfcar.org/) (SIRG-FCAR) of the Society for Emotions and Attachment Studies (SEAS).

Adaji, R., Wheeler, J. M., Misra, D. P., & Giurgescu, C. (2023). Mother-Father Relationship and Depressive Symptoms Among Pregnant Black Women. *Western Journal of Nursing Research*, 1-8. <https://doi.org/10.1177/01939459231202725>

Akoğlu, G., & Cankurtaran, Ö. (2023). Experiences of middle-class fathers of children with autism spectrum disorders in the context of hegemonic masculinity: The case of Turkey. *International Social Work*, 1-14. <https://doi.org/10.1177/00208728231186522>

Ambrosi, C. C., Evans, S., Kavanagh, P. S., & Havighurst, S. S. (2023). Parents on the Same Page: A Mixed-Methods Investigation of the Acceptability and Appropriateness of Tuning in to Kids Together. *Journal of Child and Family Studies*. <https://doi.org/10.1007/s10826-023-02662-5>

Balbo, N., & Bolano, D. (2023). Child disability. as a family issue: a study on mothers' and fathers' health in Italy. *European Journal of Public Health*, 1-6. <https://doi.org/10.1093/eurpub/ckad168>

Ballarotto, G., Murray, L., Bozicevic, L., Marzilli, E., Cerniglia, L., Cimino, S., & Tambelli, R. (2023). Parental sensitivity to toddler's need for autonomy: An empirical study on mother-toddler and father-toddler interactions during feeding and play. *Infant Behavior and Development*, 73(101892). <https://doi.org/10.1016/j.infbeh.2023.101892>

Browne, D.T., May, S.S., & Andrade, B.F. (2023). Ready or Not: Predictors of Mother and Father Readiness for Change in a Clinical Sample. *Journal of Psychopathology and Behavioral Assessment*. <https://doi.org/10.1007/s10862-023-10097-x>

Cárdenas, S. I., Tse, W., León, G., Kim, A., Tureson, K., Lai, M., & Saxbe, D. E. (2023). Prenatal testosterone synchrony in first-time parents predicts fathers' postpartum relationship quality. *Hormones and Behavior*, 156, 1-12. <https://doi.org/10.1016/j.yhbeh.2023.105440>

Cao, X., & Liu, X. (2023). Understanding the Role of Parent–Child Relationships in Conscientiousness and Neuroticism Development among Chinese Middle School Students: A Cross-Lagged Model. *Behavioral Sciences*, 13(10), 1-16. <http://dx.doi.org/10.3390/bs13100876>

Chen, J. (2023). Taiwanese Gay Fathers' Queer Family Making: Toward a Temporal-Relational Path. *LGBTQ+ Family: An Interdisciplinary Journal*, 1-20. <https://doi.org/10.1080/27703371.2023.2262425>

Cutler, L., & Lewis, W. (2023). Portraits of Fatherhood: Depictions of Fathers and Father–Child Relationships in Award-Winning Children's Literature. *Children's Literature in Education*. <https://doi.org/10.1007/s10583-023-09557-5>

Davenport, C., & Swami, V. (2023). “What Can I Do to Not Have This Life”? A Qualitative Study of Paternal Postnatal Depression Experiences among Fathers in the United Kingdom. *Issues in Mental Health Nursing*, 1-12. <https://doi.org/10.1080/01612840.2023.2262574>

DeGue, S., Singleton, R., & Kearns, M. (2023). A Qualitative Analysis of Beliefs About Masculinity and Gender Socialization Among U.S. Mothers and Fathers of School-Age Boys. *Psychology of Men & Masculinities*, 1-13. <https://dx.doi.org/10.1037/men0000450>

Dinzinger, A., Ismail, S., Brisch, K. H., Sperl, W., Deneault, A-A., Nolte, T., Hitzl, W., & Priewasser, B. (2023). Mentalizing in first-time fathers: reflective functioning as a mediator between attachment representation and sensitivity. *Attachment & Human Development*, 1-22. <https://doi.org/10.1080/14616734.2023.2258354>

Duman, M . E., & Irmak, T. Y. (2023). A model proposal based on ecological systems theory to explain father involvement in adolescence. *Current Psychology*. <https://doi.org/10.1007/s12144-023-05227-3>

Egdom, D. V., Piszczek, M., Wen, X., Zhang, J., Granillo-Velasquez, K. E., & Spitzmueller, C. (2023). I don't want to leave my child: How mothers and fathers affect mother's breastfeeding duration and leave length. *Journal of Occupational and Organizational Psychology*, 1-20. <https://doi.org/10.1111/joop.12472>

Ellison, T. L., Joseph, N., & Thomas, J. O. (2023). A Call to Action: Exploring Intersectional Analyses of Black Fathers and Daughters in STEM Learning, *Equity & Excellence in Education*, 1-14. <https://doi.org/10.1080/10665684.2023.2262484>

Gardner, S., Alremaih, L. A., & Walton, M. (2023). Encouraging, Increasing, and Inviting Fathers From Different Cultural and Religious Practices in Early Childhood Education. *Journal of Cases in Educational Leadership*, 00(0), 1-8. <https://doi.org/10.1177/15554589231200780>

Giannotti, M., Venuti, P., & De Falco, S. (2023). Child Attachment Representations and Parenting Stress in Mothers and Fathers of School-Age Children with a Diagnosis of Autism Spectrum Disorder: A Pilot Cross-Sectional Study. *Children*, 10(1633), 1-13. <https://doi.org/10.3390/children10101633>

Griffith, D. M., Jaeger, E. C., Pepperman, P., Chustz, K. A., Frazier, D., Wilson, A., & Brown, H. L. (2023). Fathers' Perspectives on Fatherhood and Paternal Involvement During Pregnancy and Childbirth. *Health Education & Behavior*, 1-8. <https://doi.org/10.1177/10901981231199710>

Hagaman, N. (2023). Daytime dads and do-it-all dads: Understanding lead-dad families. *Sociology Compass*, 1-15. <https://doi.org/10.1111/soc4.13164>

Harvey, L. J., White, F. A., Hunt, C., & Abbott, M. (2023). Investigating the efficacy of a Dialectical behaviour therapy-based universal intervention on adolescent social and emotional well-being outcomes. *Behaviour Research and Therapy*, 169(104408), 1-13. <https://doi.org/10.1016/j.brat.2023.104408>

Helgertz, J., & Tegunimataka, A. (2023). Stepfamily formation and the educational outcomes of children in Sweden. *Journal of Marriage and Family*, 1-23. <https://doi.org/10.1111/jomf.12931>

- Hemler, M. E., Kojan, B. H., Anthun, K. S., & Fauske, H. (2023). Risk for referral to the child welfare system following parental relationship transitions in Norway. *Child Abuse & Neglect*, 1-14. <https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2023.106459>
- Hoegler, S., Vetterly, S., & Cummings, E. M. (2023). Evaluation of a Couple- and Family-Based Intervention: Implications for the Fathering Vulnerability Hypothesis. *Parenting: Science and Practice*, 1-29. <https://doi.org/10.1080/15295192.2023.2254344>
- Hogye S. I., Lucassen, N., Helmerhorst, K. O. W., Vrolijk, P., & Keizer, R. (2023). Changes in coercive parenting and child externalizing behavior across COVID-19 and the moderating role of parent-child attachment relationship quality. *PLoS ONE*, 18(10), 1-21. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0290089>
- Honkaniemi, H., & Juárez, S. P. (2023). Alcohol-related morbidity and mortality by fathers' parental leave: A quasi-experimental study in Sweden. *Addiction*, 1-10. <https://doi.org/10.1111/add.16354>
- Kalfon-Hakhmigari, M., Handelzalts, J. E., Wilk Goldsher, Y. W., Krissi, H., & Peled, Y. (2023). Social Support as a Differential Moderator of the Association Between Optimism, Birth Satisfaction, and Postpartum Acute Stress Symptoms of Fathers and Mothers. *Psychological Trauma: Theory, Research, Practice, and Policy*, 1-9. <https://dx.doi.org/10.1037/tra0001592>
- Kato, T. (2023). Paternal involvement in childcare in Japan. *Asian Population Studies*, 1-3. <https://doi.org/10.1080/17441730.2023.2271241>
- Li, Q., & Tian, J. (2023). Concept Analysis of Fatherhood. *Scientific and Social Research*, 5(9), 48-57. <https://doi.org/10.26689/ssr.v5i9.5371>
- Lin, I.-F., & Seltzer, J. A. (2023). Stepfamily variation in parent– child relationship quality in later life. *Journal of Marriage and Family*, 1–20. <https://doi.org/10.1111/jomf.12946>
- Liu, S., Ying, J., Wang, X., Shi, J., & Wu, X. (2023). Parent–child gender effect in the associations among problematic internet use, parent–adolescent conflict, and academic engagement. *Family relations*, 1-14. <https://doi.org/10.1111/fare.12958>
- Manuele, S. J., Yap, M. B. H., Lin, S. C., Pozzi, E., & Whittle, S. (2023). Associations between paternal versus maternal parenting behaviors and child and adolescent internalizing problems: A systematic review and meta-analysis. *Clinical Psychology Review*, 105(102339). <https://doi.org/10.1016/j.cpr.2023.102339>
- Matijas, M., Lovrić, B., & Rados, S. N. (2023). From Work-To-Family Conflict to Father-Infant Bonding: The Role of Marital Satisfaction. *Journal of Family Issues*, 0(0), 1-18. <https://doi.org/10.1177/0192513X231204017>
- Mondolin, V., Karlsson, H., Tuulari, J. J., Pelto, J., Karlsson, L., Nordenswan, E., & Kataja, E.-L. (2023). Childhood maltreatment, trait resilience and prenatal distress among expecting mothers and fathers in the FinnBrain Birth Cohort Study. *Journal of Affective Disorders*, 344, 41-47. <https://doi.org/10.1016/j.jad.2023.10.026>

- Motwani, A. (2023). Fathers and childcare: Are gender social norms in India changing? *Sociology Compass*, 1-17. <https://doi.org/10.1111/soc4.13161>
- Neuberg, E. B., & Andersson, G. (2023). Anorexia nervosa seen from a fathers' perspectives: A thematic analysis. *Mental Health Science*, 1-8. <https://doi.org/10.1002/mhs2.37>
- O'Gara, J. L. (2023). Closeness and Direct Engagement: A Confirmatory Factor Analysis of Non-Resident Father Involvement. *Journal of Family Issues*, 0(0), 1-19. <https://doi.org/10.1177/0192513X231204022>
- Parchment, T. M., Paredes, T., Freeman, J., & Palacios, M. (2023). Risk factors of paternal postpartum depression among Latino fathers: Treatment implications. *Journal of Social and Personal Relationships*, 0(0). <https://doi.org/10.1177/02654075231206410>
- Petren, R. E., Ferraro, A. J., & Pinto, E. (2023). Pre-Separation family relationships and post-separation involvement among nonresident fathers in the United States. *Journal of Family Studies*, 1-21. <https://doi.org/10.1080/13229400.2023.2271439>
- Pizarro, J., & Gartzia, L. (2023). Paternity leave: A systematic review and directions for research. *Human Resource Management Review*, 1-18. <https://doi.org/10.1016/j.hrmr.2023.101001>
- Pollock, E. R., Young, M. D., Lubans, D. R., Eather, N., & Morgan, P. J. (2023). Effects of a Father–Daughter Physical Activity Intervention Delivered by Trained Facilitators in the Community Setting on Girls' Social-Emotional Well-Being: A Randomized Controlled Trial. *Developmental Psychology*, 59(10), 1852-1866. <https://doi.org/10.1037/dev0001609>
- Quigley, J., & Nixon, E. (2023). Parent–toddler play talk: Toddler speech is differentially associated with paternal and maternal speech in interaction. *First language*, 1-21. <https://doi.org/10.1177/01427237231200436>
- Rice, K., & Williams, S. (2023). Partner Exclusion from Childbirth During COVID-19 in Canada: Implications for Theory and Policy. *Medical Anthropology*, 1-12. <https://doi.org/10.1080/01459740.2023.2269467>
- Russell, K. N., Withrow, A., Voith, L., Vernon, C., Lee, H., & McKinney, S. (2023). Exploring low-income, Black fathers' strengths and barriers to positive change using qualitative methods. *Family Relations*, 1–24. <https://doi.org/10.1111/fare.12956>
- Schulz, W., Hahlweg, K., Job, A-K., & Supke, M. (2023). Prevalence, persistence, and course of symptoms of depression, anxiety, and stress of mothers and fathers. Results of an 18-year longitudinal study. *Journal of Affective Disorders*. <https://doi.org/10.1016/j.jad.2023.10.005>
- Seya, M-K. S., Matthews, S., Zhu, L., Brown, C., Lefebvre, A., Agathis, N., Chiang, L. F., Annor, F. B., McOwen, J., Augusto, A., Manuel, P., Kamagate, M. F., Nobah, M-T., Coomer, R., Kambona, C., & Low, A. (2023). Parenting-related positive childhood experiences, adverse childhood experiences, and mental health—Four sub-Saharan African countries. *Child Abuse & Neglect*. <https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2023.106493>
- Sjuls, M., Ludvigsen, M. S., Robstad, N., & Fegran, L. (2023). Fathers' experiences of living with a child with a progressive life-limiting condition without curative treatment options: A

qualitative systematic review. *Journal of Advanced Nursing*, 1-16.
<https://doi.org/10.1111/jan.15884>

Skinner, A. T., Ondrušková, T., Klotz, E., Çiftçi, L., Jones, S., & Hoyle, R. H. (2023). Adolescents' Perceived Changes in Internalizing Symptoms during the COVID-19 Pandemic: The Role of Father Internalizing Symptoms and Parent Support in Germany and Slovakia. *Youth*, 3(4), 1194–1211.
<http://dx.doi.org/10.3390/youth3040076>

Svestkova, A., Kvardova, N., & Smahel, D. (2023). Health Anxiety in Adolescents: The Roles of Online Health Information Seeking and Parental Health Anxiety. *Journal of Child and Family Studies*.
<https://doi.org/10.1007/s10826-023-02689-8>

Tang, Y., Li, S., Ma, L., Zheng, Y., & Li, Y. (2023). The effects of mother-father relationships on children's social-emotional competence: The chain mediating model of parental emotional expression and parent-child attachment. *Children and Youth Services Review*, 155(107227), 1-11. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2023.107227>

Uriko, K., Christoforou, A., Motrico, E., Moreno-Peral, P., Kömürcü Akik, B., Žutić, M., Lambregtse-Van Den Berg, M. P. (2023). Paternal peripartum depression: emerging issues and questions on prevention, diagnosis and treatment. A consensus report from the cost action Riseup-PPD. *Journal of Reproductive and Infant Psychology*, 1-19.
<https://doi.org/10.1080/02646838.2023.2266470>

Verhees, M. W. F. T., Lotz, A. M., de Moor, M. H. M., van IJzendoorn, M. H., Fidder, A. A. E. J., Buisman, R. S. M., & Bakermans-Kranenburg, M. J. (2023). Effects of a Soft Baby Carrier on Fathers' Behavior and Hormones: A Randomized Controlled Trial. *Journal of child and Family Studies*. <https://doi.org/10.1007/s10826-023-02678-x>

Violi, D., Lewis, P., Kwok, C., & Wilson, N. J. (2023). Becoming a non-resident father: Marginalised through distress, disadvantage and disempowerment. *Health Promotion Journal of Australia*, 1-9. <https://doi.org/10.1002/hpja.810>

Wentzell, E., Erol, M., & Aciksöz, S. (2023). Anthropologies of Men, Masculinities, And Reproduction. In C. C. Van Hollen and N. Appleton (eds.), *A Companion to the Anthropology of Reproductive Medecine, And Reproduction*. Wiley Online Library.
<https://doi.org/10.1002/9781119845379.ch11>

Wu, X-Y., Tao, S., & Lau, E. Y. H. (2023). Parental Cognitive Reappraisal and Parenting Practices in Hong Kong Families with Preschoolers: Mindful Parenting as a Mediator. *Mindfulness*. <https://doi.org/10.1007/s12671-023-02245-x>

Xing, X., Liu, Y., Shi, R., & Liu, L. (2023). Longitudinal Associations from Maternal and Paternal Internalizing Symptoms to Preschooler's Problem Behavior and Social Competence in China: The Mediating Role of Executive Function. *Child Psychiatry & Human Development*. <https://doi.org/10.1007/s10578-023-01613-x>

Yang, J., Kim, M., Wang, J., Zhang, Y., Schoppe-Sullivan, S. J., & Yoon, S. (2023). Coparenting, Parental Anxiety/Depression, and Child Behavior Problems: The Actor-Partner Interdependence Model With Low-Income Married Couples. *Journal of Family Psychology*, 1-11. <https://dx.doi.org/10.1037/fam0001160>

Zhang, J., Dong, C., Jiang, Y., Zhang, Q., Li, H., & Li, Y. (2023). Parental Phubbing and Child Social-Emotional Adjustment: A Meta-Analysis of Studies Conducted in China. *Psychology Research Behavior Management*, 16, 4267-4285.

<https://doi.org/10.2147/PRBM.S417718>

Zhang, Q., Enright, R. D., & Song, J. Y. (2023). Parenting profiles and adult children's internalizing and externalizing symptoms: the protective role of forgiveness. *Current Psychology*. <https://doi.org/10.1007/s12144-023-05311-8>

#####

Wat is het vaderperspectief, het vadergevoel?

Versie 20-11-2023

Zoals moeders hun moedergevoel hebben, het moederperspectief, zo hebben mannen/vaders ook hun eigen vaderperspectief. Hun eigen verwachtingen, hun voorbereiding op het vaderschap, hun ideeën en beelden over hun vaderrol en alle vragen die dat bij hen oproept. Vaderschap luidt een nieuwe (levens)fase in. Mannen hebben gevoelens, emoties, kwetsbaarheden, ervaringen. Zij uiten dat op hun eigen manier en op hun eigen moment. Soms verborgen, in de stilte, ergens onderweg, als niemand hen kan zien. Soms extatisch als het bijvoorbeeld gaat om juichen bij sportwedstrijden, boosheid als het om verkeerde beslissingen in een wedstrijd gaat, teleurstelling als de club verliest, somberheid als er tegenslag is. Vaders hebben hun emoties als zij hun binnenkant ontmoeten, als hun hart sneller gaat kloppen bij de aankondiging van de komst van hun kindje. Verwondering en ontroering. Blijdschap dat het tot een zwangerschap gekomen is, onzekerheid wat de toekomst zal brengen en hoe het kind zich zal ontwikkelen. Betrokkenheid en verantwoordelijkheidsgevoel om er voor het kind te zijn en om voor het kind te zorgen. Geluk: het vooruitzicht wat zij aan plannen hebben met het kind (verzorgende taak, spelen, avontuur, buidelen, knuffelen, eigen vorm van hechting, beschermen). Ontdekken hoe liefde voor het kind voelt en wat het kind voor de vader zelf betekent.

Ook een vorm van instinctieve emoties vanuit een hartsbetrokkenheid, een bloedband, een DNA-verbondenheid. De vader moet echter wel een soort afstand overbruggen, omdat hij het kind niet draagt, niet inwendig voelt, geen borstvoeding geeft. Maar er zijn alternatieven en die moet je als man/vader gaan ontdekken. Samen met je vrouw. Je eigen band met het kind opbouwen. Het is belangrijk dat een vader aansluit bij zijn beleving en dat hij daarover in gesprek komt. Om dat verder uit te werken en daarin actief te groeien. Een vader kan een vorm van afstand beleven: wat wordt er van mij verwacht als, man, vader, partner? Dat is geen doe-het-zelf-kwestie. Daar heb je anderen bij nodig. Zoek contact met andere mannen om over vaderschap te praten. Vraag aan je vader hoe hij zijn vaderschap heeft beleefd. Zoek goede voorbeelden van vaderschap. Zoek informatie om jezelf meer houvast te geven.

Familiedagen, in Gorinchem, in de Evenementenhal

Op 18 oktober j.l. was ik in de Evenementenhal te Gorinchem voor een interview over echtgenoot-zijn, priesterschap als partner en vader-zijn in het gezin. Het is een mooi interview geworden over een niet zo gebruikelijk onderwerp, maar wel van belang en interessant. Tijdens het interview bleven een aantal bezoekers van de beurs aandachtig staan luisteren. En sommigen gingen er even lekker bij zitten.

Later had ik een gesprek met een jong echtpaar, jong van leeftijd en net een week getrouwd. Zij hebben naar een lezing over het huwelijk geluisterd en zaten daar nog over na te denken. We raakten in gesprek over persoonlijke dingen: hun verkeringsperiode, huwelijksverwachtingen, gewoonten van huis uit en eigen gedragspatronen, over belevingen en emoties, over een gezond communicatiepatroon. Zomaar een spontaan gesprek over diepgaande relationele aspecten. Bijzonder deze openheid van dit hechte stel. Mooi dat dat kan tijdens de 'Familiedagen'.

Zorgverzekeringen

Tijdens de 'Familiedagen' had ik ook gesprekken met een tweetal zorgverzekeraars, met name over welke plek zij vaders geven binnen hun polisvoorwaarden, bij voorbeeld bij de Aanvullende Zorg. Die vraag bleek een eyeopener, want daar hadden de vertegenwoordigers van deze zorgverzekeringen nog niet bij stilgestaan. Welke plaats (en waardering) geven zij vaders bijvoorbeeld binnen de reguliere kraamzorg, bij de gesprekken met eerstelijnsverloskundigen of bij programma's als Centering Parenting, tijdens een intensieve mantelzorgperiode e.d. Goed om daar over na te denken en om dat te benutten in de zorgpolis

Met pensioen zijn

Inmiddels ben ik bijna 1½ jaar met pensioen. Ik ben bezig met twee online magazines, die tot nu toe elke maand uitgekomen zijn op mijn website: 'Vaderschapskennis' en 'VaderKracht Centraal'. In '[Vaderschapskennis](#)' bundel ik berichten, publicaties en artikelen over hedendaags vaderschap (ouderschap): ontwikkelingen, boekrecensies, wetenswaardigheden en verhalen. In het online-magazine '[VaderKracht Centraal](#)' sta ik stil bij het thema 'God de Vader en ons eigen vaderschap'. Hoe inspireert ons geloof in het dagelijks vaderschap, als 'Daddycation'. Een bijzonder woord voor toegewijd vaderschap vanuit ons geloof in God de Vader en Jezus, Zijn Zoon. Leuk werk om te doen en nuttig.

In Hem verbonden,
Bob de Raadt

Bob de Raadt was werkzaam als medisch maatschappelijk werker op de afdelingen Verloskunde en Neonatologie in het Erasmus MC-Sophia te Rotterdam. Sinds kort is hij met pensioen, maar hij blijft actief op het gebied van verloskunde. Zo geeft hij gastlessen, is hij vader & vadercoach en geeft hij pastorale counseling. Zie ook www.bobderaadt.nl.